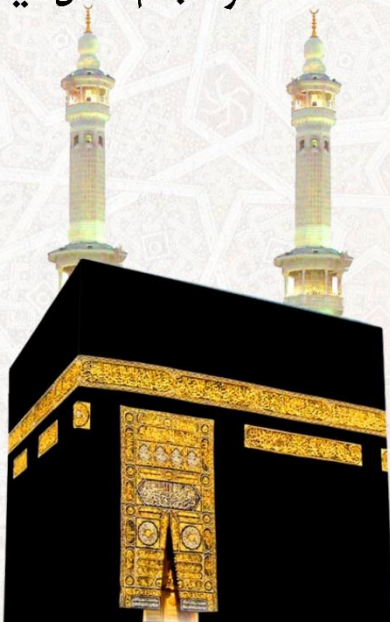

روزهای مبارک

فضایل دههٔ ذی الحجه
و انجام اعمال نیک در این روزها

خلیل الرحمن خباب

(ویراست دوم)

روزهای مبارک

فضایل دهه ذی الحجه و انجام اعمال نیک در این روزها

خادم الاسلام
خلیل الرحمن خباب

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

عنوان	:	روزهای مبارک
نویسنده	:	خلیل الرحمن خباب
ویراست	:	دوم
تاریخ انتشار	:	بهار ۱۴۰۲

ایجاد هر نوع تغییر بدون اجازه نویسنده،
مجاز نمی باشد و خیانت محسوب می گردد!

ارتباط با نویسنده:

وبلاگ: khademulislam.blog.ir

تلگرام: [@Khademulislam](https://t.me/Khademulislam)

واتساپ و ایمو: +93702837300

لینک های مفید اسلامی:

وبسایت سنت دانلود: www.SunnatDL.com

تلگرام مرکز هدایت؛ رد اسلام ستیزان: [@Hedayat1442](https://t.me/Hedayat1442)

تلگرام کتابخانه آقراء: [@iqraaLib](https://t.me/iqraaLib)

تلگرام دارالافتاء مجازی اهل سنت: [@Canale_pasokh](https://t.me/Canale_pasokh)

سپاس خدایی را که جهان را آفرید و درود بی‌عدد بر سرور و سالار انبیا، محمد مصطفی ﷺ و بر خاندان، یاران و پیروان‌شان. اما بعد؛

از جمله فضل و احسان پروردگار نسبت به بندگانش این است که برخی از ماه‌ها، روزها و شب‌ها را بر برخی دیگر فضیلت داده و موسم‌های خاص و ویژه‌ای را برای عبادت خود مشخص کرده است که در آن لحظات و زمان‌ها، پاداش نیکی‌ها چندین برابر می‌شود و الله متعال و پیامبر ﷺ مژده‌های بسیاری در مورد آن‌ها بیان کرده‌اند. به طور مثال، عبادت کردن در ماه رمضان، مانند عبادت کردن در ماه‌های دیگر نیست و همچنین اهمیت و فضیلت والای شب قدر را بقیه شب‌ها و روزهای رمضان ندارد. دعا کردن در ثلث اخیر شب مانند دعا کردن در روز و دعا کردن در سجده مانند دعا کردن در خارج نماز نیست.

پس همه این‌ها فضل و احسان پروردگار است که باید شکر و سپاس او تعالی را به جا آوریم و از این فرصت‌های طلایی و استثنایی به

خوبی استفاده کنیم؛ به انجام اعمال نیک و کارهای خیر مبادرت ورزیم و برای به دست آوردن قربت و رضایت پروردگار، با یکدیگر رقابت و تنافس نماییم.

از جمله این زمان‌ها و موسم‌های با فضیلت، ده روز اول ذی‌الحجه است که الله متعال به فضل و احسان خودش آن را نصیب ما مسلمان‌ها نموده تا بتوانیم با انجام اعمال نیک، اجر و پاداش زیادی به دست آوریم.

برای اثبات فضیلت این ده روز، همین کافی است که پروردگار به آن سوگند یاد کرده است، آن‌جا که می‌فرماید:

﴿وَالْفَجْرِ (۱) وَلَيَالٍ عَشْرٍ (۲) وَالشَّفْعِ وَالْوَتْرِ (۳)﴾ [الفجر: ۱-۳]

«سوگند به سپیده‌دم و به شب‌های ده‌گانه و به زوج و فرد».

از جابر بن عبدالله رضی الله عنه روایت شده که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمودند:

«إِنَّ الْعَشْرَ عَشْرَ الْأَضْحَى، وَالْوَتْرَ يَوْمَ عَرَفَةَ، وَالشَّفْعَ يَوْمَ النَّحْرِ».

[مسند أحمد: ۱۴۵۱۱]

«همانا مراد از عشر [ده]، دهه ذی‌الحجه و مراد از وتر [فرد]، روز عرفه و مراد از شفع [زوج]، روز عید قربان است».

هم‌چنین رسول‌الله ﷺ خبر داده‌اند که این روزها بهترین روزهای دنیاست؛ چنان‌که از جابر بن عبدالله رضی الله عنه روایت شده که آن حضرت صلی الله علیه و آله فرمودند:

«أَفْضَلُ أَيَّامِ الدُّنْيَا، أَيَّامُ الْعَشْرِ». [التَّغْيِيبُ وَالتَّرْهِيْبُ: ۱۷۸۵]

«بهترین روزهای دنیا، ده روز (ذی‌الحجه) است».

ابو عثمان نه‌دی رضی الله عنه می‌فرماید:

«كَانُوا - أَيْ السَّلَفُ - يُعَظَّمُونَ ثَلَاثَ عَشْرَاتِ الْعَشْرِ الْأَخِيرَةِ مِنْ

رَمَضَانَ، وَالْعَشْرَ الْأَوَّلَ مِنْ ذِي الْحِجَّةِ، وَالْعَشْرَ الْأَوَّلَ مِنَ الْمُحَرَّمِ».

[أَفْضَلُ أَيَّامِ الدُّنْيَا، جَمَازُ بْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ: ۵]

«آن‌ها - علمای سلف - سه ده را بزرگ می‌شماردند: ده روز آخر

ماه رمضان، ده روز اول ذی‌الحجه و ده روز اول محرم».

با انجام چه اعمالی این روزها را سپری کنیم؟

از ابن عباس رضی الله عنهما روایت شده که پیامبر صلی الله علیه و آله فرمودند:

«مَا الْعَمَلُ فِي أَيَّامٍ أَفْضَلَ مِنْهَا فِي هَذِهِ»؛ «هیچ عملی در ایام سال، بهتر از انجام آن در این ایام نیست».

گفته شد: حتی جهاد (در راه خداوند)؟

فرمودند: «وَلَا الْجِهَادُ، إِلَّا رَجُلٌ خَرَجَ يُخَاطِرُ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ، فَلَمْ يَرْجِعْ

بِشَيْءٍ»؛ «حتی جهاد (در راه خداوند)، مگر کسی که با جان و مال

خود در راه خدا خارج شود و دیگر چیزی را برنگرداند».

[صحیح البخاری: ۹۶۹ + سنن الترمذی: ۷۵۷ + سنن أبی داود: ۲۴۳۸]

عمل صالح، شامل انواع عبادات از قبیل روزه، نماز، حج، ذکر

پروردگار و... می شود که برخی از آنها در ذیل بیان خواهد شد:

۱- روزه:

روزه، یکی از عباداتی است که اجر و پاداش زیادی دارد و حتی

پاداش آن را خود الله متعال به دوش گرفته است؛ چنان که در

حدیث قدسی آمده است که خداوند می فرماید:

«الصَّوْمُ لِي وَأَنَا أُجْزِي بِهِ». [صحيح البخاری: ۷۴۹۲ + صحيح مسلم: ۱۱۵۱].

«روزه برای من است و من خودم پاداش آن را می‌دهم».

همچنین از ابوامامه رضی الله عنه روایت شده که می‌گوید:

«نزد رسول الله ﷺ آمدم و گفتم: [ای رسول خدا!] مرا به عملی

راهنمایی کنید که مرا وارد بهشت کند. آن حضرت ﷺ فرمودند:

«عَلَيْكَ بِالصَّوْمِ؛ فَإِنَّهُ لَا عِدْلَ لَهُ»؛ «روزه بگیر؛ چون هیچ چیزی مانند

آن نیست»، سپس دوباره نزد ایشان آمدم [و همین درخواست را

مطرح کردم] و باز فرمودند: روزه بگیر».

[سنن النسائي: ۲۲۲۲ + مسند أحمد: ۲۲۱۴۹]

عملی که در این ده روز ذی‌الحجه، بیشتر تأکید می‌شود و اهمیت

به‌سزایی دارد، روزه گرفتن است؛ به جز روز دهم (روز عید) و ایام

تشریق (روزهای یازدهم، دوازدهم و سیزدهم).

از برخی از ازواج مطهرات رضی الله عنهن روایت شده که می‌گویند:

«كَانَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَصُومُ تِسْعَ ذِي الْحِجَّةِ».

[سنن أبي داود: ۲۴۳۷ + سنن النسائي: ۲۴۱۷]

«رسول الله ﷺ نهم ذی‌الحجه را روزه می‌گرفتند».

خصوصاً روز عرفه که روزه آن، باعث کفارهٔ دو سال می‌گردد؛ چنان که از ابوقتاده رضی الله عنه روایت شده که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمودند:

«صِيَامُ يَوْمِ عَرَفَةَ، أَحْتَسِبُ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُكَفِّرَ السَّنَةَ الَّتِي قَبْلَهُ وَالسَّنَةَ الَّتِي بَعْدَهُ».

[صحیح مسلم: ۱۱۶۲ + سنن الترمذی: ۷۴۹ + سنن أبی‌داود: ۲۴۲۵]

«روزهٔ روز عرفه، امیدوارم باعث کفارهٔ (گناهان) سال گذشته و آینده گردد».

همچنین از ام‌المؤمنین عایشه رضی الله عنها روایت شده که پیامبر صلی الله علیه و آله فرمودند:

«مَا مِنْ يَوْمٍ أَكْثَرَ مِنْ أَنْ يُعْتِقَ اللَّهُ فِيهِ عَبْدًا مِنَ النَّارِ، مِنْ يَوْمِ عَرَفَةَ، وَإِنَّهُ لَيَدْنُو، ثُمَّ يَبَاهِي بِهِ الْمَلَائِكَةَ، فَيَقُولُ: مَا أَرَادَ هُوَ لَأَيَّ؟».

[صحیح مسلم: ۱۳۴۸]

«هیچ‌روزی نیست که خداوند متعال بندگانش را در آن روز بیشتر از روز عرفه از جهنم آزاد سازد. همانا خداوند در این‌روز [آن‌گونه که خود می‌داند و سزاوار ذات پاکش است]، به بندگانش نزدیک می‌شود و با حضور آنان بر فرشتگان فخر می‌ورزد و [از روی فخر

و مباحات] می‌گوید: این‌ها چه می‌خواهند؟ [مگر جز خشنودی و رضایت من و آمرزش گناهان‌شان، آرزوی دیگری دارند؟]».

پس چه خوب است که در چنین روز فرخنده و مبارک، روزه باشیم و با اجر و پاداش فراوانی، پلهٔ حسنات‌مان را سنگین‌تر کنیم.

و اما روز دهم ذی‌الحجه که همان روز عید است، روزه گرفتن در آن منع شده است؛ چنان‌که از ابی‌عبید بردهٔ ابن‌ازهر روایت شده

که می‌گوید: برای خواندن نماز عید به امامت عمر بن خطاب رضی الله عنه حاضر شدم، او (پس از نماز در وقت خطبه) فرمود:

«دو روز است که رسول‌الله صلی الله علیه و آله از روزه گرفتن در آن دو منع کرده‌اند: یکی روز عید فطر و دیگری روز عید قربان که از گوشت‌های قربانی تان می‌خورید.»

[صحیح البخاری: ۱۹۹۰ + صحیح مسلم: ۱۱۳۷]

همچنین از ابوسعید خدری رضی الله عنه روایت شده که می‌فرماید:

«نَهَى النَّبِيُّ صلی الله علیه و آله عَنْ صَوْمِ يَوْمِ الْفِطْرِ وَالنَّحْرِ.»

[صحیح البخاری: ۱۹۹۱]

«پیامبر صلی الله علیه و آله از روزه گرفتن در روز عید فطر و قربان بازداشته‌اند.»

امام نووی رحمته الله می فرماید:

«علما بر تحریم روزه در این دو روز (عید فطر و قربان) اجماع دارند، در هر حالتی که باشد؛ چه روزه نذری باشد یا نفلی یا کفاره یا غیر آن».

و روزهای یازدهم، دوازدهم و سیزدهم که ایام تشریق است، نیز به اتفاق همه فقها روزه گرفتن در آن ناجایز است.

چنان که عمرو بن سلیم رضی الله عنه از مادرش روایت می کند که وی فرمود: ما وقتی در منی بودیم، علی بن ابی طالب رضی الله عنه را دیدیم که می فرمود: «إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ قَالَ إِنَّ هَذِهِ أَيَّامٌ أَكَلٍ وَشُرْبٍ فَلَا يَصُومُهَا أَحَدٌ».

[مسند أحمد: ۵۶۷]

«همانا رسول الله ﷺ فرمودند: این روزها، روزهای خوردن و نوشیدن است؛ پس هیچ کسی روزه نگیرد».

همچنین از نبیسه هذلی رضی الله عنها روایت شده که رسول الله ﷺ فرمودند: «أَيَّامُ التَّشْرِيقِ أَيَّامٌ أَكَلٍ وَشُرْبٍ».

[صحیح مسلم: ۱۱۴۱ + مسند أحمد: ۲۰۷۲۲]

«ایام تشریق، روزهای خوردن و نوشیدن است».

۲- ذکر و یاد الله متعال:

از آن جمله، ذکر پروردگار و به بزرگی یاد کردن او تعالی است؛ چنان که الله متعال می فرماید:

﴿وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَعْلُومَاتٍ عَلَىٰ مَا رَزَقَهُم مِّن بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ﴾

[الحج: ۲۸]

«و در ایام معینی نام خدا را، بر چهارپایانی که به آنان داده است، [به هنگام قربانی کردن] ببرند».

مراد از روزهای معین، ده روز ذی الحجه است.

[تفسیر القرآن العظیم، حافظ ابن کثیر: ۳/ ۲۶۵]

از عبدالله بن عمر رضی الله عنهما روایت شده که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمودند:

«مَا مِنْ أَيَّامٍ أَعْظَمَ عِنْدَ اللَّهِ وَلَا أَحَبُّ إِلَيْهِ الْعَمَلُ فِيهِنَّ مِنْ هَذِهِ الْأَيَّامِ الْعَشْرِ فَأَكْثِرُوا فِيهِنَّ مِنَ التَّهْلِيلِ وَالتَّكْبِيرِ وَالتَّحْمِيدِ».

[مسند أحمد: ۶۱۵۴]

«هیچ روزی از روزها ارزشمندتر در نزد خداوند و محبوب تر از لحاظ پذیرش اعمال از این ده روز نیست؛ پس در این روزها تهلیل [لا إله إلا الله]، تکبیر [الله أكبر] و حمد [الحمد لله] را زیاد بگویند».

از عبدالله بن عمرو بن عاص رضی الله عنه روایت شده که پیامبر صلی الله علیه و آله فرمودند:
«مَا عَلَى الْأَرْضِ أَحَدٌ يَقُولُ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ، إِلَّا كُفِّرَتْ عَنْهُ خَطَايَاهُ وَلَوْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ».

[سنن الترمذی: ۳۴۶۰].

«هیچ کس بر روی زمین نیست که می گوید: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ»، مگر اینکه گناهان و خطاهایش بخشیده می شود؛ اگرچه به اندازه کف دریا باشد».

از عبدالله بن مسعود رضی الله عنه روایت شده که پیامبر صلی الله علیه و آله فرمودند:

«لَقِيتُ إِبْرَاهِيمَ لَيْلَةَ أُسْرِي بِي فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ، أَقْرَى أُمَّتِكَ مِنِّي السَّلَامَ وَأَخْبَرَهُمْ أَنَّ الْجَنَّةَ طَيِّبَةُ التَّرْبَةِ عَذْبَةُ الْمَاءِ، وَأَنَّهَا قَيْعَانٌ، وَأَنَّ غِرَاسَهَا سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ».

[سنن الترمذی: ۳۴۶۲].

«شبی که به اسرا و معراج برده شدم، ابراهیم را ملاقات کردم. او گفت: ای محمد! سلام مرا به امت برسان و به آن‌ها خبر بده که بهشت دارای خاک پاک و خوش بو و آب گوارا و شیرین است و

میدانش صاف و خالی [و حاصل خیز] است و نهال‌های آن، «سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ» است.

همچنین از جابر بن عبدالله رضی الله عنه روایت شده که پیامبر صلی الله علیه و آله فرمودند:
«أَفْضَلُ الذِّكْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَفْضَلُ الدُّعَاءِ الْحَمْدُ لِلَّهِ.»

[سنن الترمذی: ۳۳۸۳ + سنن ابن ماجه: ۳۸۰۰]

«با فضیلت‌ترین ذکر، «لا اله الا الله» و بهترین دعا، «الحمد لله» است.»

۳- حج:

حج یکی از بهترین کارهایی است که در این ده روز انجام می‌گیرد.
 از ابوهریره رضی الله عنه روایت شده که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمودند:
«الْحَجُّ الْمَبْرُورُ لَيْسَ لَهُ جَزَاءٌ إِلَّا الْجَنَّةُ.»

[صحیح البخاری: ۱۷۷۳ + صحیح مسلم: ۱۳۴۹]

«حج مبرور [پذیرفته شده]، پاداشی جز بهشت ندارد.»

همچنین از ابوهریره رضی الله عنه روایت شده که پیامبر صلی الله علیه و آله فرمودند:
«مَنْ حَجَّ لِلَّهِ فَلَمْ يَرْفُثْ، وَلَمْ يَفْسُقْ، رَجَعَ كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ.»

[صحیح البخاری: ۱۵۲۱ + صحیح مسلم: ۱۳۵۰]

«کسی که به خاطر رضایت خداوند حج کند و از مقاربت جنسی و مقدمات آن [در زمان حج] پرهیزد و مرتکب گناه نشود، از گناه و معصیت چنان پاک می‌شود که گویا تازه از مادر متولد شده است».

۴- قربانی:

از آن جمله، قربانی کردن است و این یکی از بزرگ‌ترین و بافضیلت‌ترین اعمال این ایام است؛ چنان‌که از ام‌المؤمنین عایشه صدیقه رضی الله عنها روایت شده که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمودند:

«مَا عَمِلَ آدَمِيُّ مِنْ عَمَلٍ يَوْمَ النَّحْرِ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ مِنْ إِهْرَاقِ الدَّمِ، إِنَّهُ لَيَأْتِي يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِقُرُونِهَا وَأَشْعَارِهَا وَأَظْلَافِهَا، وَأَنَّ الدَّمَ لَيَقَعُ مِنَ اللَّهِ بِمَكَانٍ قَبْلَ أَنْ يَقَعَ مِنَ الْأَرْضِ، فَطَيَّبُوا بِهَا نَفْسًا».

[سنن الترمذی: ۱۴۹۳].

«آدمی زاد در روز قربانی، هیچ عملی که نزد خداوند محبوب‌تر از ریختن خون [قربانی] باشد، انجام نداده است و همانا آن قربانی در روز قیامت با شاخ‌ها، موها و سم‌هایش آورده [وزن کرده می‌شود و به اندازه آن‌ها به صاحبش پاداش داده] می‌شود؛ و خون قربانی

قبل از اینکه به زمین بریزد، نزد خداوند قبول می‌شود، پس با قربانی کردن خودتان را خوش کنید».

* * *

برادر و خواهر مسلمانم!

این روزها، فرصت‌های طلایی و ارزشمند و هدیه‌های خاص الهی برای من و شماست. پس چه خوب است آن را مغتنم شمرده حظ و بهره کافی را اخذ کرده برای حصول رضایت پروردگار، تکاپو و تلاش نماییم.

روزهای ارزشمندی است که بسیاری از اعمال و کارهای بزرگ در آن جمع شده است و انسان مسلمان می‌تواند با انجام هریک از آنها، اجر و پاداش بسیار بزرگی را به دست آورد.

حافظ ابن حجر رحمته الله می‌فرماید:

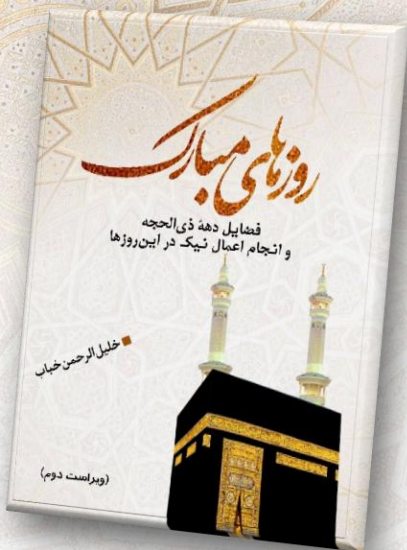
«وَالَّذِي يَظْهَرُ أَنَّ السَّبَبَ فِي امْتِيَاذِ عَشْرِ ذِي الْحِجَّةِ لِمَكَانِ اجْتِمَاعِ أُمَّهَاتِ الْعِبَادَةِ فِيهِ وَهِيَ الصَّلَاةُ وَالصِّيَامُ وَالصَّدَقَةُ وَالْحُجُّ وَلَا يَتَأْتِي ذَلِكَ فِي غَيْرِهِ».

[فتح الباری شرح صحیح البخاری، ابن حجر: ۲ / ۴۶۰]

«و آنچه که به نظر می‌رسد، دلیل امتیاز ده روز ذی‌الحجه، جمع شدن عبادات عمده‌ای مانند: نماز، روزه، صدقه و حج است که در غیر این ایام چنین نمی‌باشد».

بیاییم در این ایام پرفیض، بیش از پیش تلاش کنیم و به اعمال خیر مبادرت ورزیم. نمازهای پنج‌گانه را در وقتش با جماعت بخوانیم و به نوافل پایبندی نماییم؛ خود را با تلاوت قرآن، ذکر پروردگار، درود بر پیامبر ﷺ، صدقه، امر به معروف و نهی از منکر، تعلیم و تعلم، صلۀ رحم، نیکی به والدین، عیادت بیماران و بسیاری از عبادات مهم دیگر عادت دهیم و با یکدیگر رقابت و تنافس نماییم. قدر این روزهای تکرارنشده را بدانیم و از غفلت و کاهلی پرهیزیم؛ چون هیچ‌یک از ما نمی‌دانیم و مطمئن نیستیم که آیا تا سال آینده زنده هستیم یا نه؟ آیا سالم و تندرست به این روزهای بافضیلت می‌رسیم یا خیر؟!

و صلی الله تعالی علی خیر خلقه محمد وآله وصحبه أجمعین

ارتباط با نویسنده:

وبلاگ: khademulislam.blog.ir

تلگرام: @Khademulislam

واتساپ و ایمو: +93702837300